

ZÁKLADY TEORIE VELENÍ VOJSKŮM

-

Principy a požadavky na velení

Cíl

Seznámit se základními pojmy a teoretickými přístupy k velení vojskům.

Vytvořit podmínky pro další hlubší a podrobnější studium problematiky v navazujících předmětech.

Učební úkoly

Úvod

1. Charakteristika velení
2. Požadavky na velení
3. Principy velení
4. Typy a úrovně velení a řízení
5. Mechanismus velení a řízení

Závěr

Zdroje a literatura

Literatura – základní:

- Kolektiv autorů. **Úvod do teorie vojenského umění**. Studijní text . Brno: UO, FEM
- ČERNÝ, Jiří, HRŮZA, Petr, JAROŠ, Vítěslav. **Systém velení a řízení v operacích : Pomůcka**. Vydání první. Brno : UO Brno, 2011. 139 s. , ISBN 978-80-7231-836-0
- PUB-53-01-1. **Velení a řízení v operacích**. Vyškov 2006

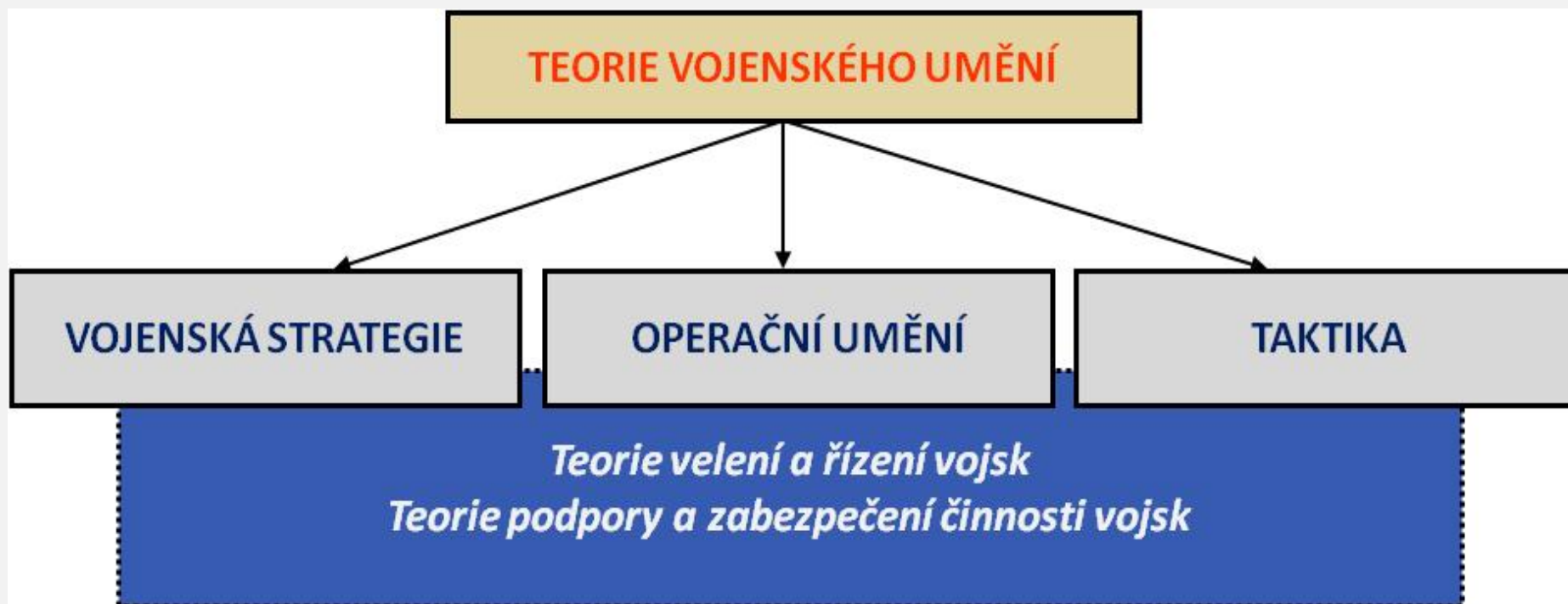
Literatura – další:

- AJP-5. **Spojenecká společná doktrína pro operační plánování**, NATO 2006
- PUB-100-53-01. **Velení a řízení spojeneckých pozemních sil** (AJP-2.1.2), Vyškov 2007

Úvod

Úvod

Úvod

Velení (vedení) vojskům v bitvě, válce, sražení.....

- spojeno s osobností vůdce (panovníka, vojevůdce, velitele)..... jednotlivce

..... později za podpory štábů

Např.
STRATEGIE = vedení vojska

Jan Žižka v čele vojska

Úvod

Horace Vernet: Bitva u Wagramu

Kutuzov u Borodina

Úvod

Horace Vernet: Bitva u Wagramu

Kutuzov u Borodina

Úvod

Guderian na palubě svého velitelského vozu SdKfz 251 během dobývání Francie.

Masové armády – hierarchická struktura velení i vojsk.

Úvod

Soudobý štáb (v poli)

Úvod

Soudobé VS v poli

Úvod

**Co je cílem a hlavním kritériem
úspěšnosti velení a řízení?**

Úvod

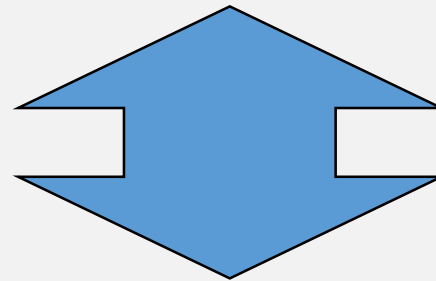
**Co je cílem a hlavním kritériem
úspěšnosti velení a řízení?**

**Efektivní splnění operačního nebo bojového úkolu silami,
které jsou veliteli podřízeny.**

1. Charakteristika velení

Velení je proces, kterým velitel **přenáší svoji vůli a záměr na podřízené** a **uplatňuje vojenskou pravomoc a odpovědnost** stanovovat úkoly a vydávat rozkazy podřízeným. Spočívá výlučně v rukou velitele a jeho součástí je autorita, rozhodování, vedení a řízení.

Řízení je proces, kterým velitel za pomoci štábu **organizuje, řídí a koordinuje** činnosti přidělených sil, je nedílnou součástí velení.

1. Charakteristika velení

Řada definic velení:
velení

..... **pravomoc stanovenou příslušníku ozbrojených sil pro vydávání nařízení, součinnost a kontrolu vojenských sil.** (VEJMELKA, O. *Vojenský výkladový slovník vybraných operačních pojmů*. Vyškov: 2005, s 281.)

..... **proces, kterým velitel přenáší svoji vůli a záměr na podřízené a uplatňuje vojenskou pravomoc a odpovědnost stanovovat úkoly a vydávat rozkazy podřízeným.**
(PUB-53-01-1. *Velení a řízení v operacích*. Vyškov: 2006, s 37.)

..... **proces, kterým velitel přenáší svoji vůli a záměr na podřízené.**
(PUB-100-53-01. *Velení a řízení spojeneckých pozemních sil*. Vyškov: 2007, s 11.)

1. Charakteristika velení

1. Charakteristika velení

Velení a řízení (subjekt a objekt)

- **řídící** (velící) - velitel
- **řízený** - podřízení (jednotky, útvary, svazky, ÚU)

Podstata velení

- přesně vymezené povinnosti **řídícího** subjektu a **řízeného** objektu.

Uzlové body velení

- rozhodnutí **velitele** a z nich vyplývající **rozkazy** a **nařízení**

Cíl velení a řízení

- efektivní splnění **bojového (operačního) úkolu**.

1. Charakteristika velení

Rozhodovací proces (*Decision-making Process*)

V obecném významu

.... výběr mezi určitými možnostmi (variantami) řešení různých problémů uskutečňovaný s cílem kriticky posoudit jejich klady a zápory a nalézt to řešení, které bude v dané situaci a prostředí nejlépe vyhovovat.

Ve vojenství, zejména pak při plánování nastávající bojové činnosti,

..... proces tvořen ze standardizovaných, praxí ověřených, navzájem propojených a sladěných pracovních postupů velitelů a štábů. Velitelé v rámci rozhodovacího procesu stanoví úkoly štábům, které získávají a zpracovávají nezbytné informace a připravují potřebné podklady pro přijetí rozhodnutí.

Vojenský výkladový slovník vybraných operačních pojmů, Praha 2004

Jednodušeji:

Rozhodovací činnost velitele a štábu od obdržení úkolu od nadřízeného po přijetí rozhodnutí o způsobu plnění stanoveného úkolu.

1. Charakteristika velení

Rozhodnutí velitele (*Commander's Decision*)

Uvážený projev vůle velitele tvořící základ pro zpracování bojových úkolů podřízeným.

Velitel k němu dospěje na základě ujasnění úkolu, zhodnocení situace a výsledků z porovnání připravených variant bojové činnosti nepřítele a vlastních vojsk. Rozhodnutím se stává vybraná (a podle potřeby i upravená) optimální varianta činnosti vlastních vojsk.

Vojenský výkladový slovník vybraných operačních pojmů, Praha 2004

2. Požadavky na velení

Požadavky na velení (systém i proces) říkají:

..... co od velení očekávám ?

..... co musí být naplněno pro jeho fungování (prosazení vůle velitele) ?

..... co udělat k naplnění požadavků ?

2. Požadavky na velení

**Velitel – musí velet vojskům tak,
aby bylo dosaženo cíle operace**

Nové požadavky na ozbrojené síly

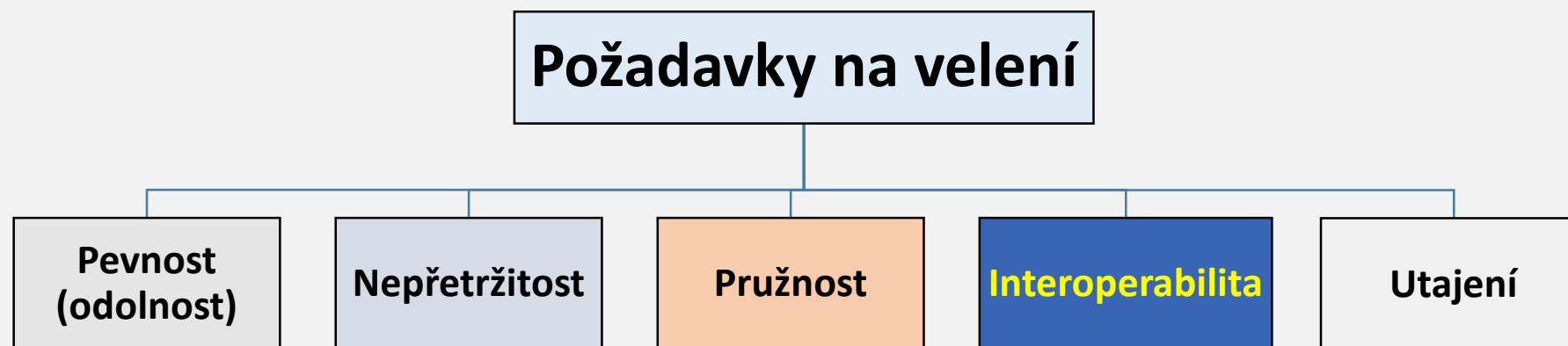
- Pružnost
- Interoperabilita
- Schopnost vést informační operace
- Univerzálnost
- Schopnost vést rozličnou činnost (asymetrie)
- Schopnost působit v aliančním integrovaném informačním prostředí

Operace jsou stále složitější – velení je také složitější !

2. Požadavky na velení

2. Požadavky na velení

Pevnost
(odolnost)

VNITŘNÍ

- zajištění plného prosazení rozhodnutí a vůle velitele
- jednoduchá a pevná organizace a proces velení
- jednoznačná role velitele

VNĚJSÍ

- fyzická odolnost
- virtuální odolnost

2. Požadavky na velení

Nepřetržitost

VELENÍ A ŘÍZENÍ

- cyklický, neustále se opakující proces
- souběžné činnosti velitele a štábu (plánování a řízení boje)
- boj lze přerušit, velení NE

2. Požadavky na velení

Pružnost

REAKCE NA VNĚJŠÍ VLIVY

- změna bojové situace (někdy i nutnost přeplánovat)
- změna úkolu
- narušení systému velení

REAKCE NA VNITŘNÍ SITUACI

- nefunkčnost některých komponent systému velení
- ztráta integrity systému velení

2. Požadavky na velení

Interoperabilita

TECHNICKÁ

- uvnitř vlastního systému velení
- vně – se spojenci a spolupůsobícími vojsky

PROCEDURÁLNÍ

- sladěné postupy a procedury uvnitř štábu i se spojenci
- společný formát výstupů procesu velení
- (jazyková interoperabilita)

2. Požadavky na velení

Utajení

FYZICKÉ

- prostorů rozmístění míst velení
- válečných míst velení
- prvků podpory velení a zabezpečení

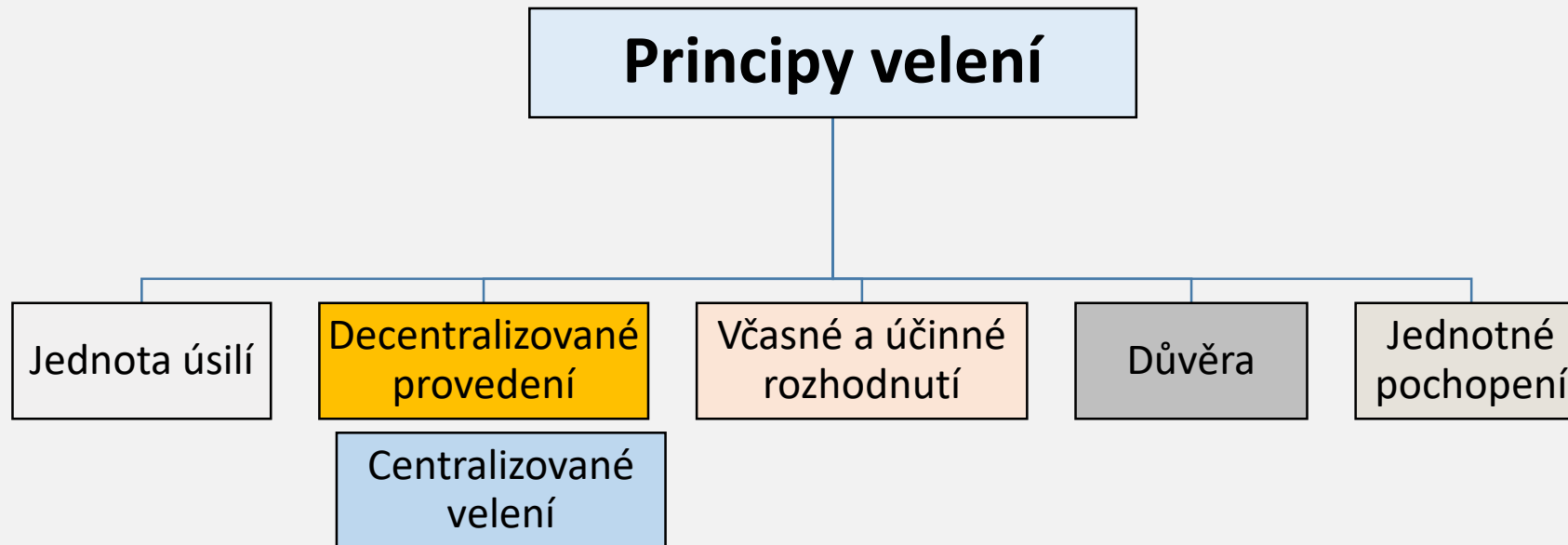
VIRTUÁLNÍ

- záměrů, rozkazů a plánů
- informací a dat
- radiové komunikace

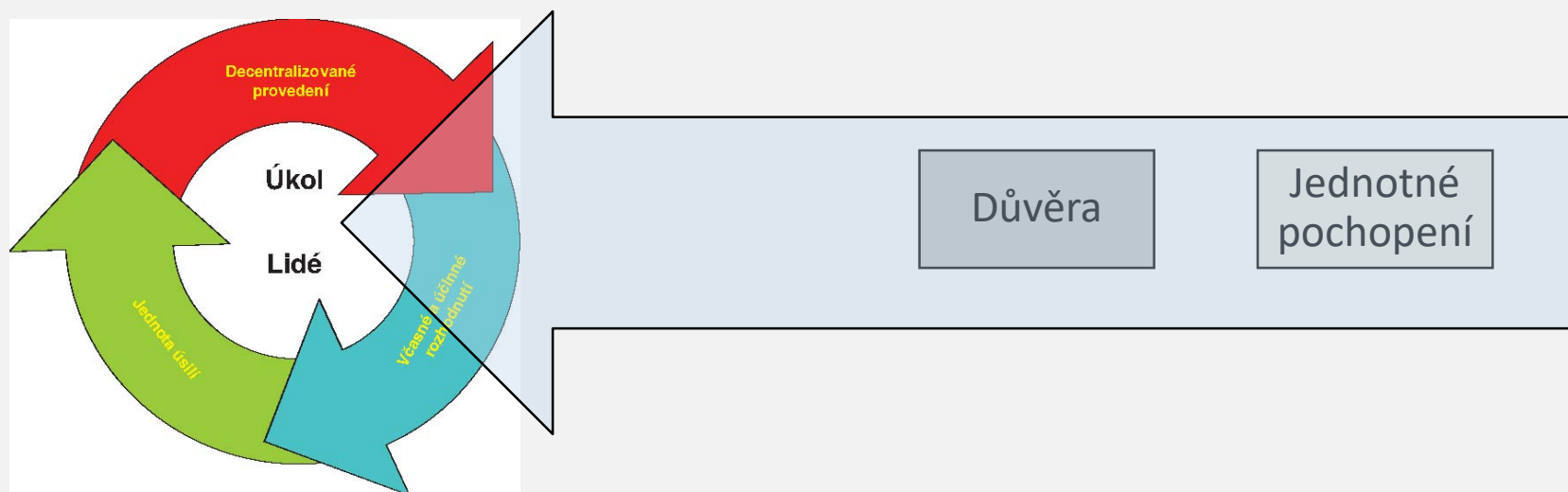

3. Principy velení

3. Principy velení

Jednota úsilí představuje součinnost a spolupráci mezi všemi prvky operační sestavy směřující ke stanovenému cíli.

Jednota velení je základem a předpokladem úspěchu.

Je dosažena jasně stanovenými cíli a záměry operace, přesně vymezenými vztahy a pravomocemi stupňů velení.

3. Principy velení

Jednota úsilí

- představuje **součinnost a spolupráci** mezi všemi prvky **velení** operační sestavy směřující ke stanovenému cíli.
- **jednota velení** je základem a předpokladem úspěchu. Je dosažena jasně stanovenými cíli a záměry operace, přesně vymezenými vztahy a pravomocemi stupňů velení.
- princip **velení prostřednictvím cílů**, kde velitel je rozhodující osobností v procesu velení a řízení a nese osobní odpovědnost za splnění úkolu.

VŠICHNI ZA CÍLEM STANOVENÝM VELITELEM

3. Principy velení

Decentralizované
provedení

Centralizované
velení

- **Decentralizované provedení** je základem úkolového velení a vyžaduje delegování specifických rozhodovacích pravomocí.
- **Centralizace velení** umožňuje veliteli efektivní použití sil a prostředků odpovídající situaci a charakteru bojové činnosti.

(projevuje se zejména ve fázi plánování – samotné provedení je zpravidla DECENTRALIZOVANÉ).

3. Principy velení

Včasné a účinné
rozhodnutí

- je založen na zvládnutí přijmout a vyhlásit svá rozhodnutí rychleji, než je nepřítel schopen účinně zareagovat.
- Princip nedělitelné pravomoci velitele (pravomoc a odpovědnost rozhodnout má jen velitel).

3. Principy velení

Důvěra

- je založená na kvalitách osobnosti včetně profesionální způsobilosti, osobního příkladu, poctivosti a čestnosti.
- vzájemná: velitelé – štáby – vojska; vzhledem k plánům a rozkazům, schopnostem....

3. Principy velení

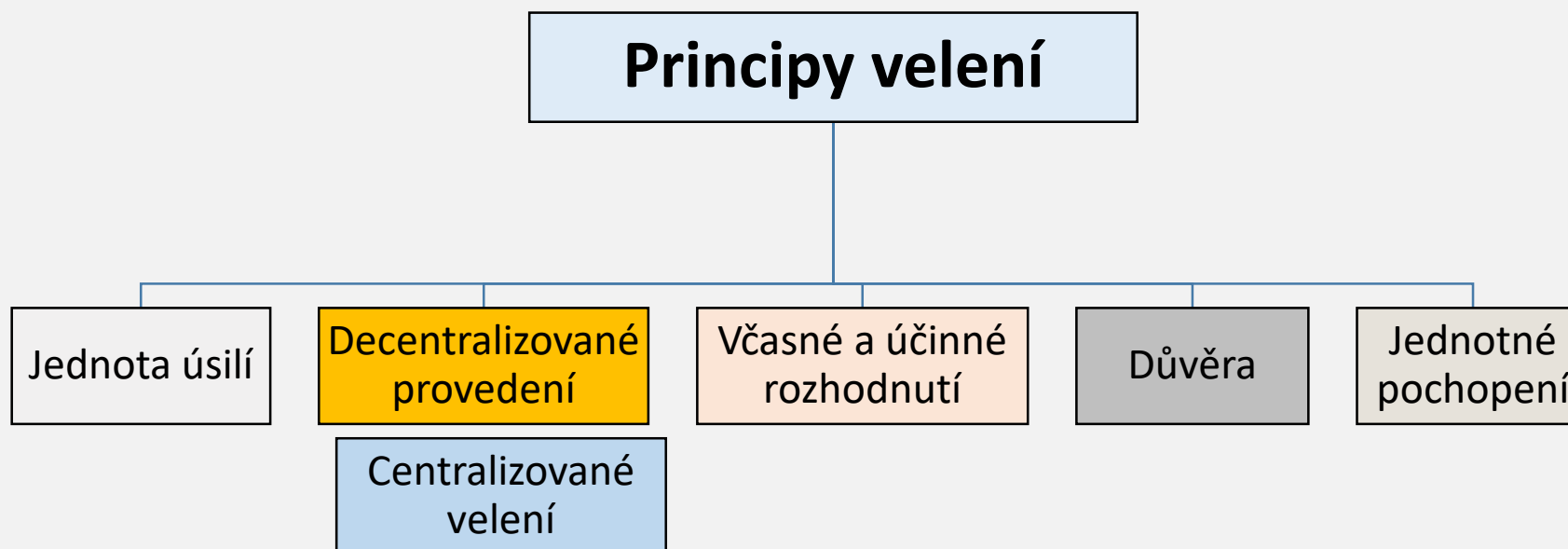
Jednotné pochopení

- lze mu napomoci zásadovým vystupováním, které posílí chápání mluveného slova.
- napomáhá mu odborná příprava, zaměstnání v terénu a diskuse.
- postavení velitele jako jediného vedoucího (nadřízeného) zajišťuje jednotu úsilí, zabezpečuje včasnost a efektivnost přijímání rozhodnutí a tím omezuje riziko možných rozporů v rozkazech a nařízeních, tedy jednotné pochopení.

3. Principy velení

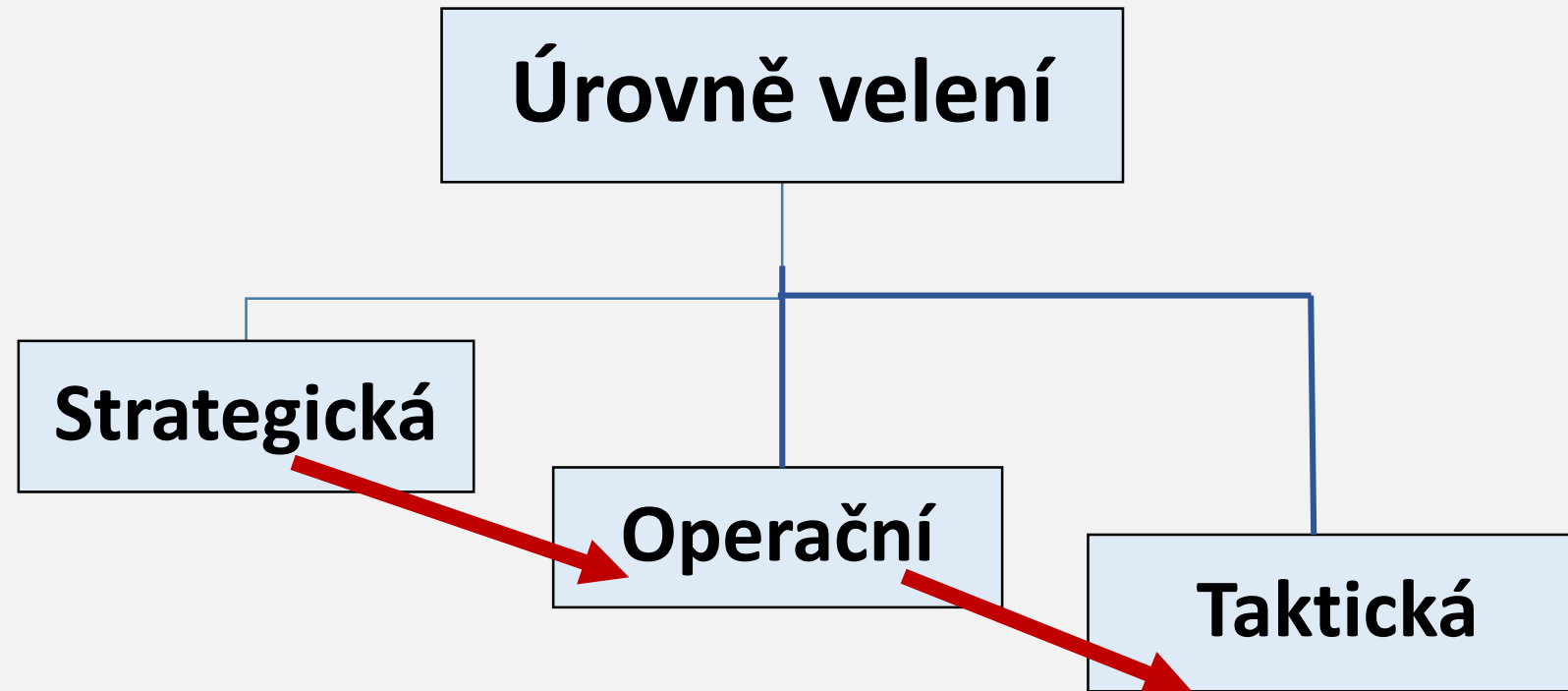

Tyto principy jsou uplatňovány ve všech úrovních velení, včetně společných operací.

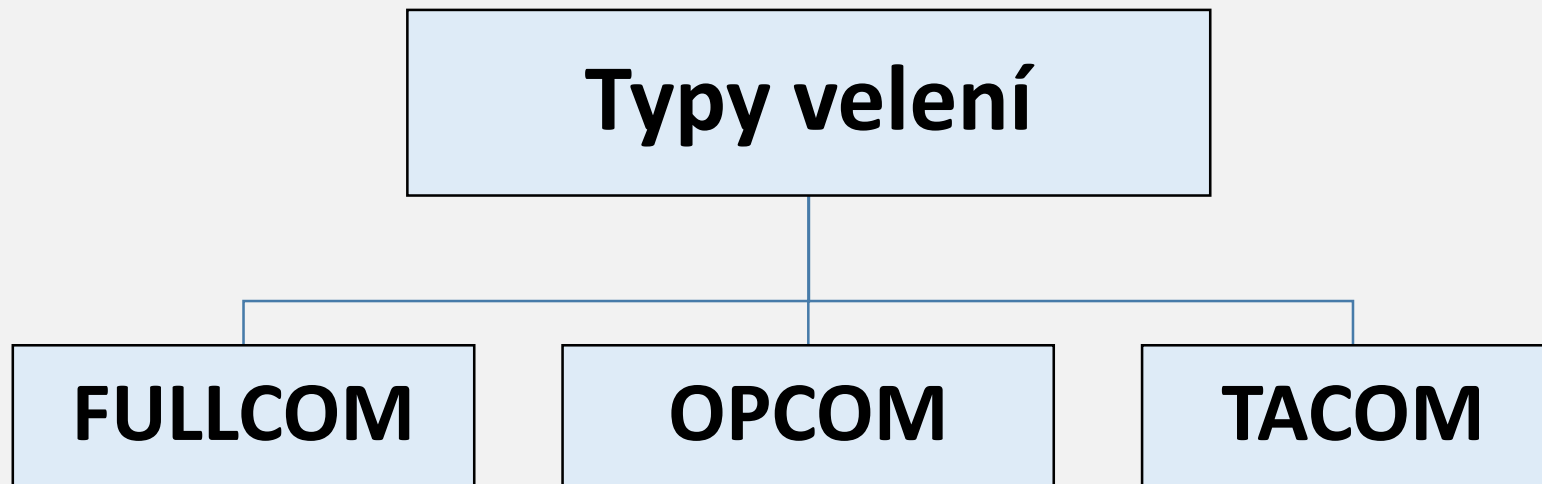

4. Typy a úrovně velení a řízení

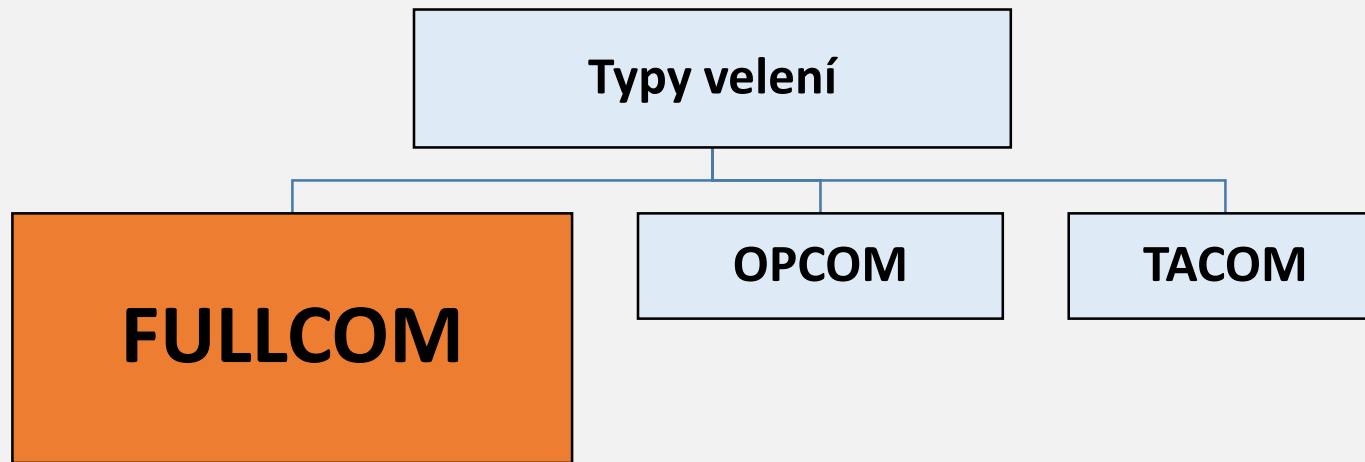

4. Typy a úrovně velení a řízení

4. Typy a úrovně velení a řízení

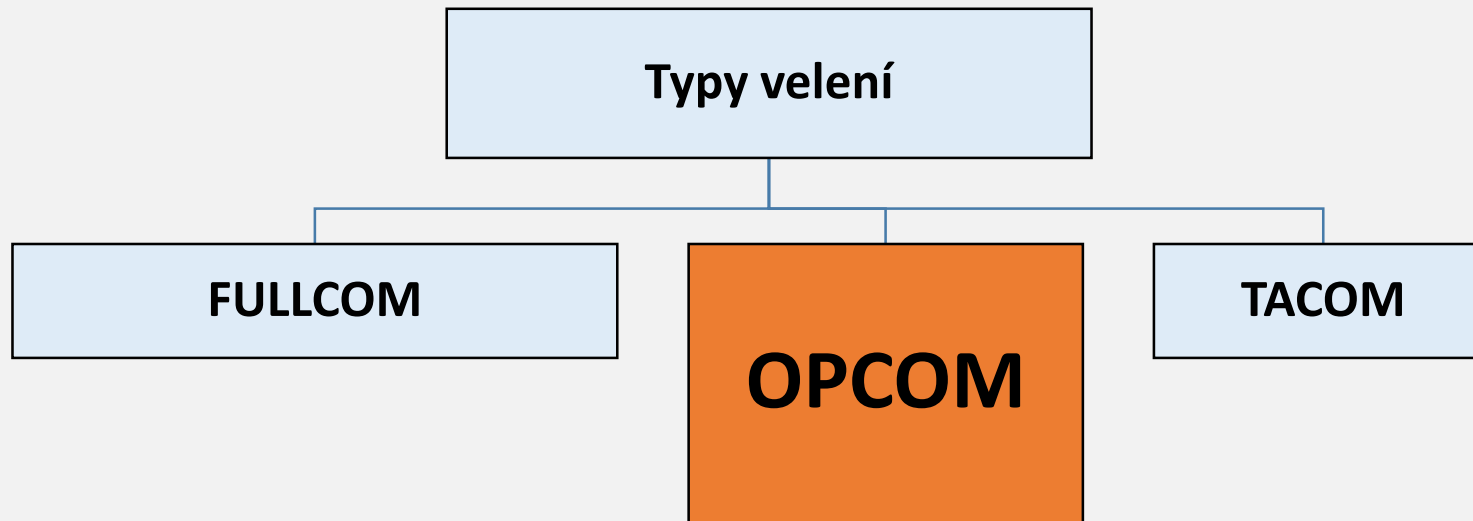

Plné velení (Full Command- FULLCOM)

- pravomoc velitele vydávat rozkazy podřízeným ve všech oblastech vojenských činností;
- uplatňováno pouze v rámci operací pod národním velením.

4. Typy a úrovně velení a řízení

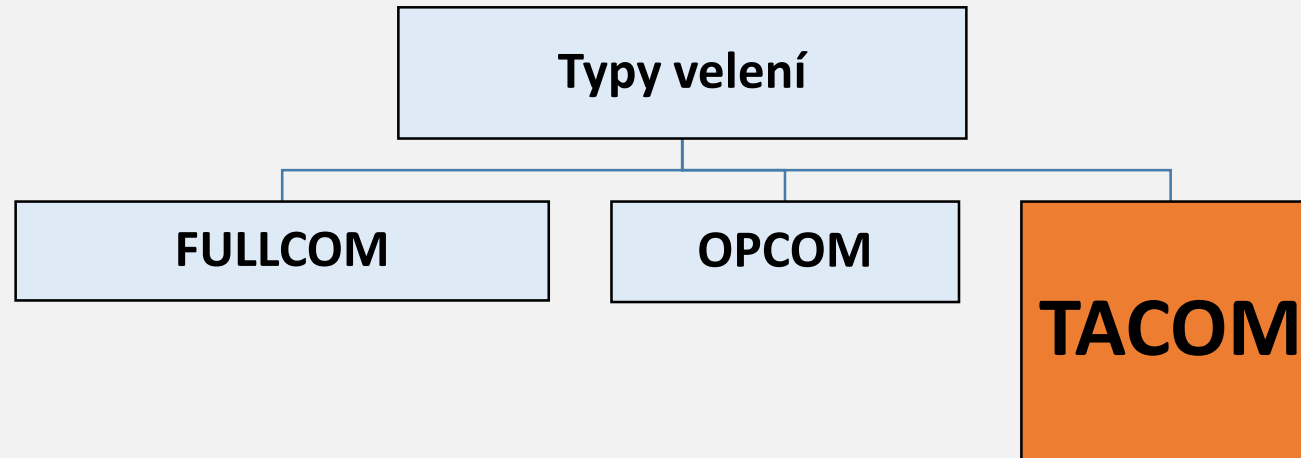
Operační velení (Operational Command – OPCOM)

- pravomoc delegovaná veliteli k přidělování bojových nebo jiných úkolů podřízeným velitelům;
- oprávnění rozhodnout o bojovém zasazení a rozmístění jednotek, provést přerozdělení sil a podle svého uvážení si podržet nebo delegovat operační nebo taktické řízení.

4. Typy a úrovně velení a řízení

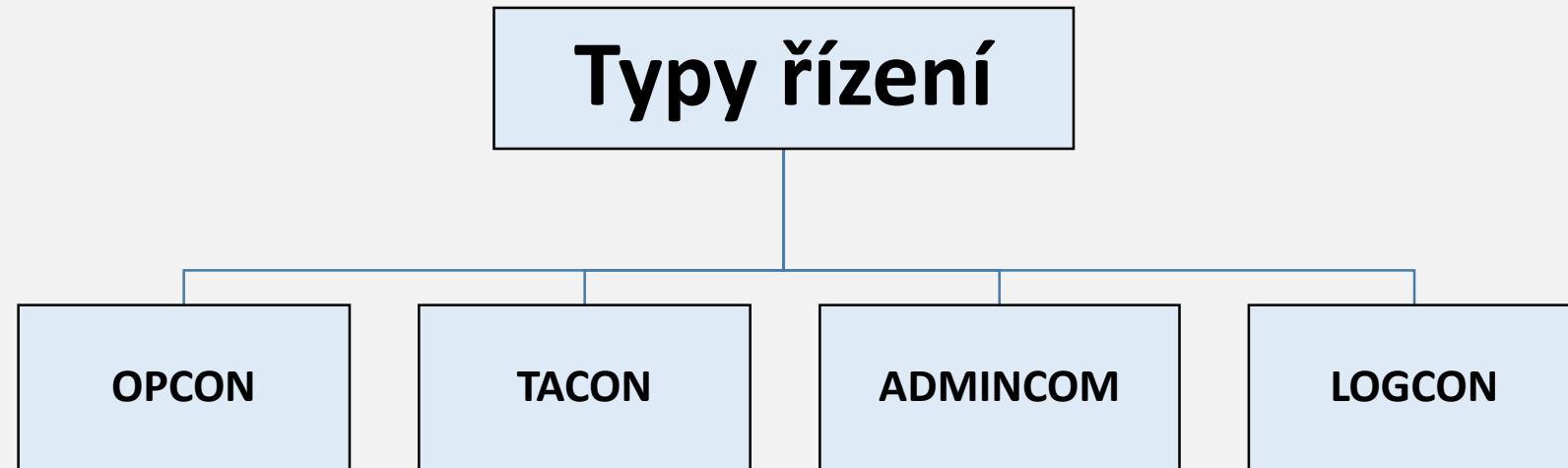

Taktické velení (Tactical Command – TACOM)

- pravomoc, která velitele opravňuje k vydávání úkolů vojskům pod jeho velením s cílem splnit bojový úkol stanovený nadřízeným.

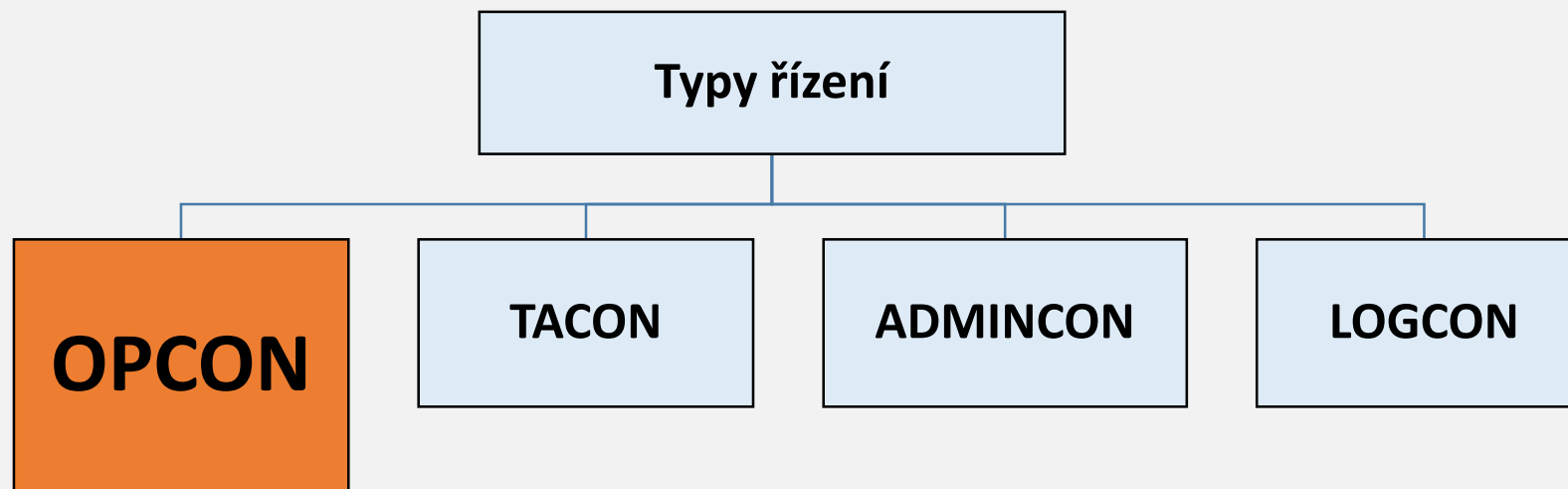

4. Typy a úrovně velení a řízení

4. Typy a úrovně velení a řízení

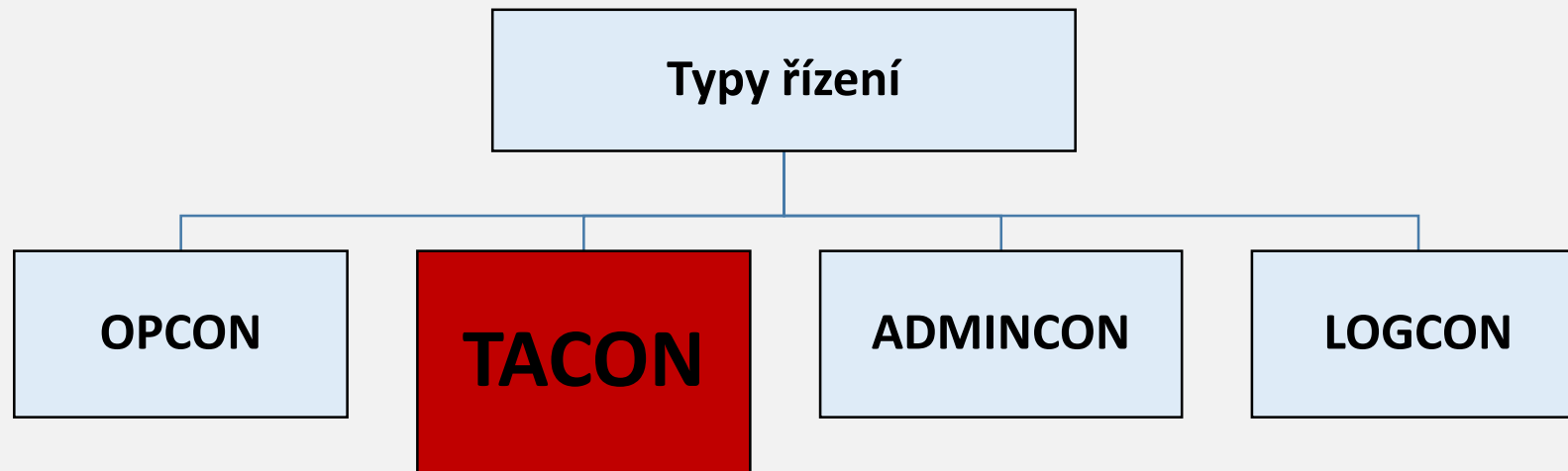

Operační řízení (Operational Control – OPCON)

- pravomoc velitele pro řízení přidělených vojsk tak, aby mohl splnit specifické bojové úkoly,
- nezahrnuje pravomoc provádět bojové zasazení přidělených jednotek odděleně ke zvláštním činnostem.

4. Typy a úrovně velení a řízení

Operační řízení (Operational Control – OPCON)

- pravomoc velitele pro řízení přidělených vojsk tak, aby mohl splnit specifické bojové úkoly,
- nezahrnuje pravomoc provádět bojové zasazení přidělených jednotek odděleně ke zvláštním činnostem.

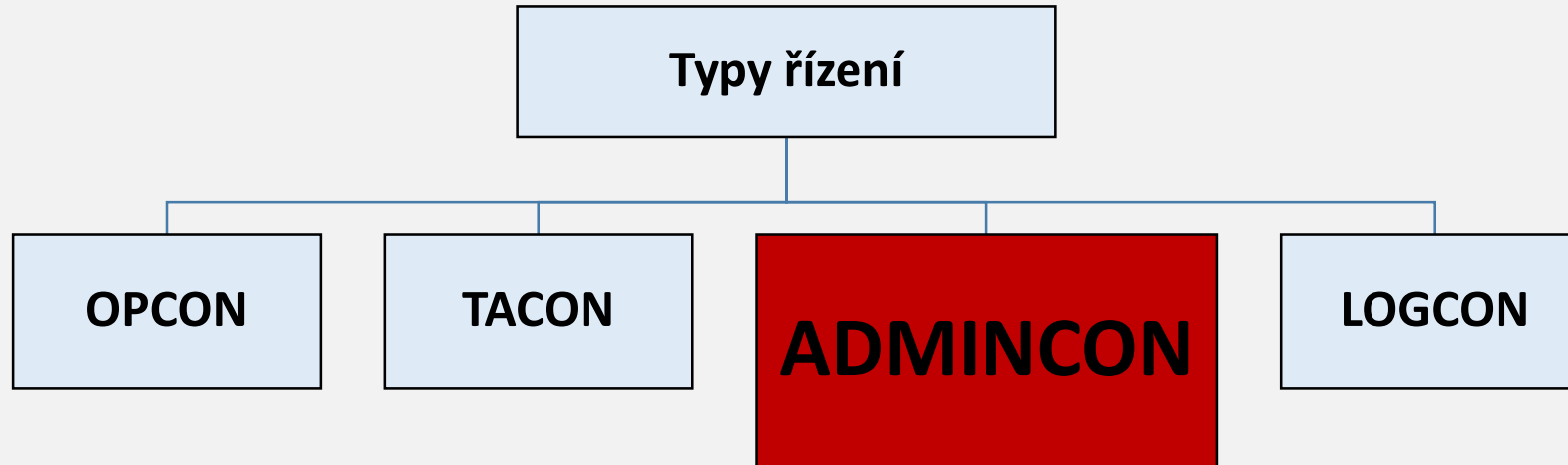
Taktické řízení (Tactical Control – TACON)

- podrobné a přímé řízení a kontrola přesunů nebo manévru nezbytných ke splnění nařízených úkolů,
- bývá prostorově omezené,
- velitel v jeho rámci řídí podřízené jednotky ke splnění specifických bojových úkolů, přidělených nadřízeným.

4. Typy a úrovně velení a řízení

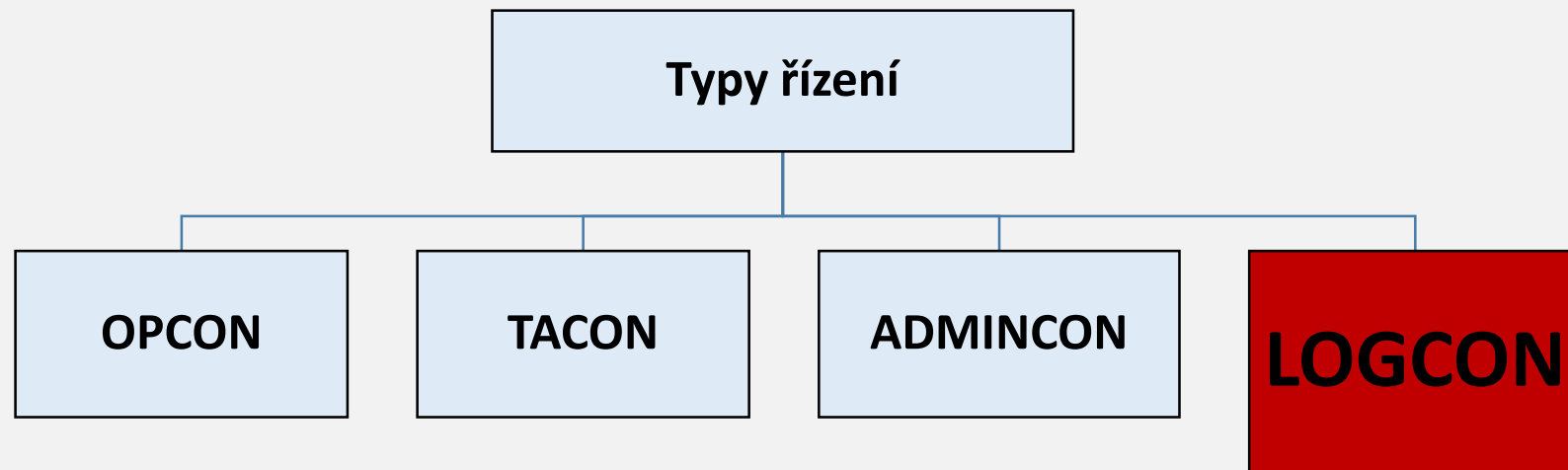
Administrativní řízení (Administrative Control – ADMINCON)

- řízení podřízených a jiných složek v administrativních záležitostech.

4. Typy a úrovně velení a řízení

Logistické řízení (Logistic Control – LOGCON)

- pravomoc aliančního, nebo koaličního velitele sladit, určovat priority a sjednocovat logistické úkoly a činnosti logistických jednotek a organizovat je v operačním prostoru ke splnění operačního úkolu.
- nezahrnuje pravomoc s NSE, s výjimkou případů, kdy toto neodporuje delegování pravomoci nebo je to v souladu s přijatými principy a procedurami.

ORGANIZACE VELENÍ PO ÚROVNÍCH

			
	NAC	COPS (PSC)	VLÁDA
POL. - VOJ. STRATEGIE	VOJENSKÝ VÝBOR	VOJENSKÝ VÝBOR	NGŠ/GŠ AČR
VOJENSKÁ STRATEGIE	VELITEL OPERACE	VELITEL OPERACE	NGŠ/OPER. STŘ.
OPERAČNÍ UMĚNÍ (ÚROVEŇ)	VELITEL SIL	VELITEL SIL	VELITEL SIL
	VELITEL SLOŽKY SIL	VELITEL SLOŽKY SIL	VELITEL SLOŽKY SIL
TAKTIKA POZEMNÍ NÁMOŘNÍ VZDUŠNÁ SPECIÁLNÍ	SÍLY NATO a/nebo jiné	SÍLY EU a/nebo jiné	NÁRODNÍ SÍLY